

M^m

BİLANÇO

TÜRMOB AYLIK YAYIN ORGANI • SAYI : 180 • EKİM 2011 5 5.00 TL • ISSN:1307-6620

- *Haksız Rekabet ve Disiplin Çalıştayı yapıldı*
- *Türkiye'nin yatırım pozisyonu açığı arttı*
- *IMF; küresel ekonomi tehlikeli döneme girdi*

ISSN 1307-6620

Ekonomik Rapor

TÜRMOB Bas.Yay.Dağ.İşlt. Adına
Sahibi ve Genel Yayın Yönetmeni

Nail SANLI

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Ali Ekber DOĞANOĞLU

Yayın Kurulu

Nail SANLI
Ali E. DOĞANOĞLU
Ahmet FETTAHOĞLU
Yıldız ÖZTÜRK

TÜRMOB

Basın Yayın Dağıtım İşletmesi
tarafından yayınlanmaktadır
Yayın Türü : Yaygın süreli

Yönetim Yeri

Gençlik Caddesi No:107
06570 Anıttepe - ANKARA
Tel: (0.312) 232 50 60 (10 Hat)
Fax: (0.312) 232 50 73
http: www.turmog.org.tr
e-mail:alid@turmog.org.tr

Dizgi - Düzenleme

Tuncay TEKYILDIZ

Baskı

Genç Ofset
İstanbul Cad. Sedef Sk. No:1/3
İskitler/ANKARA
Tel: (0.312) 341 06 41

Basım Tarihi : 07 Ekim 2011

Basım Yeri : Ankara
ISSN : 1307-6620

Dergide yayınlanan yazıların yayın hakkı

Bilanço Dergisi'ne aittir.

Kaynak gösterilmeden bir bölümü veya
tamamı alıntı yapılamaz

TÜRMOB'un gündemi

Geçtiğimiz yıl gerçekleşen TÜRMOB Genel Kurulu'nda oluşan TÜRMOB Yönetim Kurulu, Disiplin Kurulu ve Denetim Kurulu bir yıllık görev süresini doldurmak üzere.

Bu süreçte Genel Kurula sunduğumuz çalışma programımız doğrultusunda, hedeflerimize ulaşmanın mücadelesini verdik ve vermeye devam ediyoruz.

Biz diyalogla, uzlaşıyla sorunlarımızı çözmek, mesleğimize ve ülkemize en iyi şekilde hizmet etmek isteyen bir camiyiz. Önümüze konulan engelleri elbirliğiyle aşacağımıza olan inancım tamdır. Önümüze çıkarılan engeller bize zaman kaybettirmekten başka bir işe yaramaz.

Bu dönemde gündemimizde yer alan bazı çalışmalarımız ise şöyle;

Türk Ticaret Kanunu'nun en iyi şekilde uygulanabilmesi ve meslek camiamızın üstlendiği görev ve sorumlulukları yerine getirebilmesi için TTK eğitimine büyük önem verdik. Eğitimcilerimizin eğitiminin ardından, tüm meslektaşlarımızın eğitim sürecini de programız doğrultusunda gerçekleştireceğiz.

Yönetmeliklerimizi önümüzdeki günlerde yayınlanacak aşamaya getirdik.

Mesleğimizle ilgili olarak, meslektaşlarımızın sorduğu soruları TÜRMOB görüşü olarak internet sitemizden yayınlayacağız.

Ticaret Lisesi öğretmenlerinin eğitimini Milli Eğitim Bakanlığı ile yaptığımız işbirliğiyle gerçekleştiriyoruz. Yine Milli Eğitim Bakanlığı ile birlikte yardımcı eleman kurslarını başlatacağız.

Sivil Toplum Kuruluşları olarak oluşturduğumuz platformla Anayasa çalışmalarına katkıda bulunacağız.

Önümüzdeki dönemden itibaren IFAC Yönetim Kurulu'nda TÜRMOB temsilcisi de yer alacak.

Yukarıda sıraladığımız bu konuların yanı sıra, bir çok gündem maddemizi hayata geçirmek için yoğun bir çalışma yürütüyoruz. Birliğimizi dayanışmamızı koruyarak hedeflerimize ulaşacağımıza olan inancım tamdır.

Dergimizin bu sayısında da ilgi ile okuyacağınızı umduğumuz haber ve araştırmalara yer verdik.

Gelecek sayımızda buluşmak dileğiyle...

Nail SANLI / Genel Başkan

Haksız Rekabet ve

TÜRMOB tarafından odalar arası uygulama birlikteliğini gerçekleştirmek amacıyla başlatılan çalıştayların ikincisi Ankara'da gerçekleşti. İkinci çalıştayda haksız rekabet ve disiplin işlemleri görüşüldü.

Disiplin Çalıştayı yapıldı

Odalar arası uygulama birlikteliğini sağlamak amacıyla başlatılan çalıştayın ikincisi Ankara’da gerçekleştirildi. TÜRMOB tarafından ikincisi gerçekleştirilen çalıştayda haksız rekabet ile disiplin işlemleri görüşüldü.

Toplantının açılış konuşmasını yapan TÜRMOB Genel Başkanı Nail Sanlı, yaşanan siyasi ve ekonomik gelişmeleri değerlendirerek, küresel ekonomide yaşanan borç krizinin gelişmekte olan ülkeleri de etkilemeye başladığını ifade etti. Sanlı, “Yaşanan bu borç krizinin gelişmekte olan ülkelere yansımaları, elbetteki Türkiye’yi de önemli bir sınava tabi tutacaktır. Küresel düzeyde yaşanan dalgalanmalar, elbette ki bizi de etkiliyor. Önümüzdeki günler-

de oldukça temkinli olmak gerekiyor.”

TÜRMOB Genel Başkanı Sanlı, son dönemde tırmanan terör olaylarına ilişkin olarak, “bizler 30 yıldır kanla, göz yaşıyla, ölümlerle, saldırılarla, şehitlerle yaşayan bir toplum olduk. Son günlerde yine şiddet hızla tırmandı. Şehit haberlerinin arkası bir türlü kesilmiyor.

Geçtiğimiz hafta Ankara’da 3 vatandaşımızı kaybettiğimiz, 3’ü ağır 34 vatandaşımızın yaralandığı bir saldırı gerçekleşti. Bu saldırı insan olma özelliklerinden uzaklaşmış bir anlayışın eseridir. Hedef gözetmeden insanları öldürmek istemek, çocukları katletmek istemek hiçbir insani düşüncenin sonucu olamaz.

Saldırının meydana geldiği, An-

kara Kumrular sokakta bulunan Ankara Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası, hain saldırı sonrası oluşan ciddi hasar nedeniyle hizmet vermekte zorlandı.

Bu ve benzeri saldırıları yapanların iyi bilmelidir ki, masum insanları hedef alarak karanlık amaçlarına ulaşmak isteyenler, tüm insanlığı karşılarında bulacaklardır. Başta da bizleri karşılarında bulacaklardır. Masum insanların kanını dökenler hiçbir zaman kirli emellerine ulaşamayacaktır.

Biz bu ülkede, dökülen kanın durmasını istiyoruz, barış içinde, demokrasi içinde yaşamak istiyoruz.” dedi.

TÜRMOB’un gerçekleştirdiği çalışmalar hakkında da bilgi veren Genel Başkan Nail Sanlı,

Türk Ticaret Kanunu'nun meslek camiasında yeni bir heyecan dalgası yarattığını vurgulayarak, eğitim çalışmaları hakkında bilgi verdi.

TÜRHAŞ Başkanı Yahya Arıkan konuşmasında, TÜRHAŞ'ın çalışmaları hakkında bilgi vererek, Türkiye'nin dört bir yanında Haksız Rekabetle Mücadele Kurullarının son derece başarılı çalışmalar yaptığını söyledi. TÜRHAŞ Başkanı Arıkan, "Haksız Rekabetle Mücadele Kurulları'nın ceza verme yerleri değil" dedi.

Haksız Rekabetle Mücadele Kurulu Başkan Yardımcısı Süleyman Genç tarafından TÜRHAŞ işlemleri ile ilgili bilgi verildi ve katılımcıların görüş ve katkıları alındı.

Disiplin İşlemleri ile ilgili çalıştay oturumunda Disiplin Kurulu Başkanı Alper Kuş yaptığı konuşmada uygulama birlikteliğinin önemini vurguladı. TÜRMOB Disiplin Kurulu Başkan Yardımcısı İbrahim Değirmenci tarafından yapılan sunumun ardından, katılımcıların görüş ve katkıları alındı.

Toplantının değerlendirmesini yapan TÜRMOB Genel Sekreteri Yücel Akdemir, idari ve mali işleri kapsayan çalıştay bir kitap haline getirerek dağıttıklarını, TÜRHAŞ ve Disiplin işlemleri ile ilgili çalıştay da bir kitap haline getirerek uygulama birlikteliğinin sağlanmasına katkı yapmaya çalışacaklarını söyledi.

Toplantının kapanış konuşmasını yapan TÜRMOB Genel Başkan Yardımcısı Ülkü Sönmez, çalıştayın oldukça faydalı geçtiğini ifade ederek, bu tür çalışmaların devam edeceğini söyledi.

Türkiye'nin yatırım pozisyonu açığı 364 milyar dolar oldu

Türkiye'nin yurt dışı varlıkları ile yurt dışına olan yükümlülüklerinin farkı olarak tanımlanan net uluslararası yatırım pozisyonu, geçen yılın sonuna göre yüzde 0,6 oranında artarak 364,6 milyar dolar oldu.

Türkiye'nin net uluslararası yatırım pozisyonunu açığı temmuz ayında 2010 yılı sonuna kıyasla yüzde 0,6 oranında artarak, 364 milyar 645 milyon dolar oldu.

Merkez Bankası verilerine göre, geçen yılın sonunda Türkiye'nin net uluslararası yatırım pozisyonunu açığı 362 milyar 609 milyon dolar düzeyindeydi.

Merkez Bankası, temmuz ayı sonu itibariyle Türkiye'nin uluslararası yatırım pozisyonu verileri-

ni açıkladı. Buna göre, Türkiye'nin yurt dışı varlıkları, temmuz itibariyle 2010 sonuna göre yüzde 3,6 artışla 186,5 milyar dolar, yükümlülükleri ise yüzde 1,6 artışla 551,1 milyar dolar olarak gerçekleşti. 2010 yılı sonunda Türkiye'nin yurt dışı varlıkları yaklaşık 180 milyar dolar, yükümlülükleri ise 542,6 milyar dolar düzeyindeydi.

Türkiye'nin yurt dışı varlıkları ile yurt dışına olan yükümlülüklerinin farkı olarak tanımlanan net uluslararası yatırım pozisyonu,

geçen yılın sonuna göre yüzde 0,6 oranında artarak 364,6 milyar dolar oldu.

Diğer yatırımlar alt kalemlerinden bankaların efektif ve döviz mevcutları, Haziran ayı sonuna göre yüzde 17,7 oranında artarak 20,7 milyar dolardan 24,4 milyar dolara çıktı. Bankaların efektif ve döviz mevcutları geçen yılın sonuna kıyasla da yüzde 7,4 artış gösterdi. Söz konusu rakam 2010 sonunda 22,7 milyar dolar düzeyindeydi.

Yükümlülük kalemlerinden biri olan yurt dışında yerleşiklerin doğrudan yatırımları, aynı dönemde geçen yılın sonuna göre 15,9 milyar dolar azalarak 185 milyar 780 milyon dolardan 169 milyar 847 milyon dolara geriledi.

Söz konusu dönemde portföy yatırımları 7,5 milyar dolar artarak, 118 milyar 381 milyon do-

53,1 milyar dolar oldu. Yurt dışı yerleşiklerin hisse senedi stoku haziran sonuna göre yüzde 3,9, geçen yılın sonuna göre de yüzde 13,7 azaldı.

Borç senetleri alt kalemleri olan yurt dışı yerleşiklerin mülkiyetindeki DİBS stoku 2010 yıl sonuna göre yüzde 30,8 oranında artarak 32,7 milyar dolardan 42,8 milyar dolara, Hazine'nin

lı sonuna göre yüzde 19,9 artarak 47,4 milyar dolardan 56,8 milyar dolara yükseldi. Aynı dönemde, diğer sektörlerin toplam kredi stoku ise 2010 sonuna göre yüzde 6,3 artarak 84,9 milyar dolardan 90,3 milyar dolara yükseldi.

2001 yılı temmuz ayı sonu itibarıyla, yurt dışı yerleşiklerin yurt içi yerleşik bankalardaki Yabancı Para (YP) mevduatı, geçen yılın sonuna kıyasla yüzde 32,1 artarak, 15,9 milyar dolardan 21,1 milyar dolara çıktı.

Yurt dışı yerleşiklerin yurt içi yerleşik bankalardaki YP mevduatı, haziran ayına oranla da yüzde 8,3 arttı. Söz konusu rakam haziran ayında 19,4 milyar dolar düzeyindeydi.

TL mevduatı temmuz sonu itibarıyla geçen yılın sonuna göre 39,7 oranında azaldı. 2010 sonunda 17,6 milyar dolar olan TL mevduatı temmuz sonu itibarıyla 10,6 milyar dolar olarak hesaplandı.

Yurt dışında yerleşik Türk vatandaşlarının Merkez Bankası'ndaki kredi mektuplu döviz tevdiat hesapları ise aynı dönemde 11,8 milyar dolar seviyesinde gerçekleşti.

lardan 125 milyar 886 milyon dolara, diğer yatırımlar da 16,9 milyar dolar artarak 238 milyar 424 milyon dolardan 255 milyar 364 milyon dolara yükseldi.

Portföy yatırımları altındaki yurt dışı yerleşiklerin hisse senedi stoku, temmuz sonu itibarıyla

tahvil stoku (yurt içi yerleşiklerce alınan tahvil stoku düşüldükten sonra) ise yüzde 15,3 oranında yükselerek 22,8 milyar dolardan 26,3 milyar dolara çıktı.

Temmuz sonu itibarıyla, diğer yatırımlar altında yer alan bankaların toplam kredi stoku 2010 yı-

KOBİ'lerin kredi talebi arttı

Bankacılık sektörü, 2011 yılının 7 ayında 67 bin KOBİ'ye 22 milyar TL kullandı. KOBİ'lerin kullandığı krediler Temmuz itibariyle 2010 yılı sonuna göre yüzde 17.4 artışla 147 milyar 260 milyon TL'ye ulaşırken, kredilerden yararlanan KOBİ sayısı yüzde 17.9 artışla 1 milyon 444 bini aştı.

Bankacılık sektörü, 2011 yılının 7 ayında 67 bin KOBİ'ye 22 milyar TL kullandı. KOBİ'lerin kullandığı krediler Temmuz itibariyle 2010 yılı sonuna göre yüzde 17.4 artışla 147 milyar 260 milyon TL'ye ulaşırken, kredilerden yararlanan KOBİ sayısı yüzde 17.9 artışla 1 milyon 444 bini aştı. Yılın 7 ayında bankaların takibine düşen KOBİ kredileri yüzde 18.3 oranında gerilemeyle 5.2 milyar TL düzeyinde gerçekleşti.

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nun (BDDK) açıkladığı 2011 yılı Temmuz itibariyle son

1 yıllık dönemde krediler yüzde 47 artışla 627 milyar 659 milyon TL'ye yükseldi. KOBİ kredileri ise bu dönemde 42.1 oranında, 43.6 milyar TL tutarında artışla 147 milyar 260 milyon TL'ye ulaştı. KOBİ kredileri, son 7 ayda yüzde 17.4 oranında artarak 147 milyar 260 milyon TL oldu. KOBİ kredilerinde son 7 aylık dönemde 22 milyar TL artış yaşandı.

2011 Temmuz itibariyle kredi kullanan KOBİ niteliğindeki müşteri sayısı geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 12.7 artarak 1 milyon 442 bin 395'e yükseldi. 2010 yılı Aralık sonuna göre artış yüzde 4.9

düzeyinde gerçekleşti. Temmuz itibariyle son bir yıllık dönemde kredilerden yararlanan KOBİ sayısı 162 bin 484, geçen yılın sonuna göre ise 67 bin 60 artış gösterdi.

Temmuz itibariyle mikro işletmelere kullandırılan nakdi krediler geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 38.3 oranında artarak 48 milyar 410 milyon TL'ye ulaştı. Anılan dönemde kredi kullanan mikro işletme sayısı yüzde 8.5 artışla 1 milyon 122 bin 144 oldu. Geçen yıl aynı dönemde kredi kullanan mikro işletme sayısı 1 milyon 34 bin düzeyindeydi.

Temmuz itibariyle kredi kullanan

küçük işletme sayısı 2010 yılının aynı dönemine oranla yüzde 29.2 artışla 220 bin 280'e ulaştı. Küçük işletmelerin kullandığı kredi tutarı ise son 1 yıllık dönemde yüzde 43 artışla 39 milyar 100 milyon TL oldu. Son bir yılda kredi kullanan orta büyüklükteki işletme sayısı yüzde 33.2 artışla 99 bin 971'e çıkarırken, orta büyüklükteki işletmelere

kullandırılan kredi miktarı ise yüzde 44.6 artışla 59 milyar 750 milyon TL oldu.

Temmuz itibariyle takibe düşen KOBİ kredileri geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 18.3 gerileyerek 5 milyar 152 milyon TL düzeyinde gerçekleşti. Bu dönemde bankaların takibine düşen KOBİ

sayısı yüzde 18.5 azalışla 172 bin 119 oldu. Kredisi takibe düşen KOBİ'ler içinde en büyük ağırlığı yine 144 bin 175 mikro işletme oluşturdu. Kredisi takibe düşen küçük ölçekli işletme sayısı Temmuz itibariyle 22 bin 431 olurken, kredisi takibe düşen orta büyüklükteki işletmelerin sayısı ise 5 bin 513 düzeyinde gerçekleşti.

KOBİ Kredileri

Toplam Nakdi Krediler (Temmuz) (Milyon TL)			
	Kredi Miktarı		Değişim (%)
	2010	2011	(2011/2010)
KOBİ Genel Toplamı	103.655	147.260	42,1
Mikro İşletme	34.994	48.410	38,3
Küçük İşletme	27.350	39.100	43,0
Orta Büy. İşletme (adet)	41.311	59.750	44,6
KOBİ Sayısı	1.279.911	1.442.395	12,7
Mikro işle.sayısı	1.034.415	1.122.144	8,5
Küçük işle.sayısı	170.449	220.280	29,2
Orta Büyüklükteki İşletme Sayısı	75.047	99.971	33,2

Takipteki Krediler (Temmuz) (Milyon TL)			
	Takibe düş.	Kredi Mik.	Değişim (%)
	2010	2011	(2011/2010)
KOBİ Genel Toplamı	6.308	5.152	-18,3
Mikro İşletme	3.105	2.597	-16,4
Küçük İşletme	1.582	1.198	-24,3
Orta Büy. İşletme (adet)	1.622	1.358	-16,3
KOBİ Sayısı	211.294	172.119	-18,5
Mikro işle.sayısı	179.488	144.175	-19,7
Küçük işle.sayısı	25.803	22.431	-13,1
Orta Büyüklükteki İşletme Sayısı	6.003	5.513	-8,2

İşletmelerin Ar-Ge harcamaları artış eğiliminde

Uluslararası Yatırımcılar Derneği'nin (YASED), "Türkiye Ekonomisinde Yabancı Sermayeli Firmaların ArGe Etkinliklerinin Analizi" başlıklı raporunu göre, Türkiye'de yeterli ArGe teşviki var ancak uygulamalar düzeltilmeli ve mevcut sorunlar giderilmeli.

Uluslararası Yatırımcılar Derneği'nin (YASED), "Türkiye Ekonomisinde Yabancı Sermayeli Firmaların ArGe Etkinliklerinin Analizi" başlıklı raporunu göre, Türkiye'de yeterli ArGe teşviki var ancak uygulamalar düzeltilmeli ve mevcut sorunlar giderilmeli.

YASED'in, ODTÜ Bilim ve Teknoloji Politikaları Araştırma Merkezi (TEKPOL) işbirliği ile gerçekleştirdiği, "Türkiye Ekonomisinde Yabancı Sermayeli Firmaların ArGe Etkinliklerinin Analizi" başlıklı rapor, düzenlenen bir ba-

sın toplantısıyla açıklandı. Rapora göre, küresel düzeyde gözlemlenen temel eğilimlerden biri, ArGe harcamalarının GSYİH içindeki payı özellikle gelişmiş ve gelişmekte olan ekonomilerde giderek yükselmeye başladı. OECD verilerine göre 2007 yılı itibariyle ArGe harcamalarının GSYİH içindeki payı OECD ülkelerinde yüzde 2,28'e, AB'de yüzde 1,77'ye, 2008 yılında ise ABD'de yüzde 2,77'ye yükseldi. Bunların yanında Finlandiya, İsveç ve İsrail gibi ülkelerde bu oran yüzde 3'leri aşarak OECD ortalamasının yüzde

2,28 üzerinde gerçekleşti. 2000'li yılların başından itibaren ArGe harcamalarındaki en hızlı büyüme, yıllık ortalama yüzde 10'un üzerindeki artışla İzlanda ve Türkiye'de gerçekleşti. Diğer yandan OECD verileri, OECD ülkelerinde yabancı sermayeli şirketlerin toplam imalat sanayi ArGe harcamaları içindeki payının, satış ve istihdamdaki paylarından az olmadığı, hatta birçok ülke için daha fazla olduğu sonucunu da ortaya koydu.

Rapora göre, ArGe'nin küreselleşmesinin önündeki engellerin ba-

şında, ArGe etkinliğini firma dışına taşıyarak karşılaşılan zorluklar geldi. Bu durumun etmenleri arasında teknolojik bilginin örtük olması, inovasyonun aktörler arasında etkileşim gerektirmesi, ulusal inovasyon sisteminin yapısının belirleyiciliği, gömülülük ve özümleme kapasitesi, firma dışı ArGe faaliyetlerinin koordinasyon maliyeti ve bu sürecin firma için stratejik önemi kaybetmenin yüksek maliyeti sayıldı.

Rekabet gücünün artırılması için kalkınmakta olan ülkelerin de, tıpkı kalkınmış ülkeler gibi inovasyon yapmaları gerektiği, ülkelerin kalkındıkça teknolojik yeterliliklerini güncellemek zorunda olduğu, inovasyonun en önemli kaynağının ArGe olduğu ve ArGe'nin büyük bölümünün imalatta yer almasına rağmen hizmet sektöründe de artmaya devam ettiğine dikkat çekilen raporda, ArGe'ye yapılan uluslararası doğrudan yatırımların, bir ülkenin diğer ülkelerdeki bilgi merkezlerine bağlanmasını sağlayan en doğrudan yol olacağının altı çizildi.

Raporun, Türkiye ekonomisinde yabancı sermayeli şirketlerin sektörel ArGe'deki payı ile toplam ArGe harcamalarının sektörel dağılımının karşılaştırılmasının da yer

aldığı ikinci bölümünde, 2009 yılında küresel krizin de etkisiyle gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelere ve geçiş ekonomilerine gelen uluslararası doğrudan yatırımlarda (UDY) hızlı bir düşüş gözlemlendiği belirtildi. 2010 yılında gelişmekte olan ülkelere ve geçiş ekonomilerine yönelik UDY'ler hızlanırken, 2000-2009 yılları arasında UDY açısından "gıda, tütün ve içki", "kâğıt ürünleri", "kimya, petrol ve plastik", "taş ve toprağa" dayalı imalat sektörlerinde büyüme yaşandığı, yabancı sermaye payının en yüksek olduğu sektörün ise otomotiv olduğu görüldü.

YASED ve ODTÜ TEKPOL ortak çalışma grubu, rapor için küresel ölçekte ArGe yapmasına rağmen, Türkiye'de ArGe faaliyetinde bulunmayan "ilaç, otomotiv, elektronik, cam sanayi, telekomünikasyon ve bilişim" sektörlerindeki firmaların üst düzey yöneticileri ile görüşmelerini belirtiyorlar. Yapılan mülakatlar sonucunda, tüm sektörlerin ortak problemlerinin sıralandığı belirtiliyor. Bu problemlerin bazılarının, nihai ürün veya hizmetten alınan dolaylı vergilerin yüksek oluşu, yan sanayinin teknolojik yeteneklerinin zayıf kalması, Türkiye'deki yüksek öğrenim sisteminin işleyişinin getir-

diği işgücünün pratik yetenek ve donanımdaki zayıflığı, ArGe ve yabancı sermaye politikalarının birbirinden kopukluğu, sektörel ve teknolojik önceliklerin belirlenmiş olmaması, ArGe teşvikleri ve desteklerinden yararlanmanın önündeki bürokratik engeller, mevcut teşvik uygulamalarında, sözleşmesel olarak yurtdışında bağlı olunan ana firmaya gerçekleştirilen ArGe faaliyetlerinin hangi teşviklerden yararlanabileceği konusunun açık olmaması şeklinde sıralanıyor.

Raporun sonunda, tüm sorunlara yönelik ortak politika önerileri de sıralandı. Bu öneriler, Türkiye'deki işgücünün özelliklerinin, ArGe teşviklerinin uluslararası düzeyde daha iyi tanıtılması gerekliliği, mevcut teşviklerin artması yerine, asıl uygulamanın düzeltilmesi ve mevcut sorunların giderilmesi, Türkiye'deki üniversitelerin dünya sıralamasındaki konumunun iyileştirilmesi, klinik araştırmalar konusunda tüm tarafların mutabık olduğu bir kanunun hazırlanması ile 5746 sayılı kanun ve ilgili yönetmelikler konusunda uygulamadaki yorum farklılıklarının giderilmesi için mevzuatın netleştirilmesi olarak sıralandı.

Vergi yükü çalışanın üzerinde

İstanbul Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası'nın raporuna göre sayıları 5 milyona yaklaşan asgari ücretliler, Türkiye'nin en büyük 90 dev firması kadar vergi öderken, 6 milyon 750 bin civarındaki tüm ücretlilerin ödediği vergi ise Türkiye'deki 652 bin şirketin ödediği vergiyi geçti.

İstanbul Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası'nın (İSMMMO) "Türkiye Vergi Profili" araştırmasına göre; Türkiye'nin vergi adaletinin temel unsurunu oluşturan "az kazanan az, çok kazanan çok" ilkesini hayata geçirememesinin faturası yine ücretliye kesildi. Araştırmaya göre sayıları 5 milyona yaklaşan asgari ücretliler, Türkiye'nin en büyük 90 dev firması kadar vergi öderken, 6 milyon 750 bin civarındaki tüm ücretlilerin ödediği vergi ise Türkiye'deki 652

bin şirketin ödediği vergiyi geçti. İstanbul Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası Başkanı Yahya Arıkan vergi toplanamamasının ve vergideki adaletsiz dağılımın Türkiye'nin kronik sorunu olduğunu artık bu tablonun değişmesi gerektiğini söyledi. Arıkan rapora göre toplam servet, gelir ve sermaye karlarından elde edilen verginin yüzde 43'ünün ücretlilerin cebinden çıktığını anımsatarak; "Türkiye daha adil ve gelir adalemini sağlayacak bir vergi sistemini

tartışmak durumundadır. Vergi tabanının genişletilmesi, düşük gelir gruplarına vergi muafiyeti sağlanması, dolaylı vergilerin bütçe payının geriletilmesi vergi politikasının temel karakterini oluşturmalıdır. Mevcut yapı ne yazık ki, eşitsizlikleri derinleştirici bir rol oynamaya devam etmektedir" diye konuştu.

İSMMMO'nun Gelir İdaresi Başkanlığı İstatistikleri, OECD Vergi Tabanı Verileri ve Genel Bütçe Vergi Gelirleri Tahsilatı üzerinden

KİM NE KADAR VERGİ ÖDEDİ?

Grubu	Sayısı	Ödenen Vergi (2010-TL)
Asgari Ücretli	4 milyon 738 bin	5 milyar 38 milyon
Diğer Ücretliler	2 milyon 12 bin	22 milyar 649 milyon
Dev Firmalar	100 Büyük	12 Milyar 350 milyon
Tüm Şirketler	652 bin	22 Milyar 855 milyon

yaptığı çalışmaya göre; Türkiye ekonomisi bir yandan vergi toplamakta sıkıntı çekerken, öte yandan gelirler politikasının temelini oluşturması gereken “gelir, servet ve sermaye karları” üzerinden alınan vergiler, kişilerden gelirine bakılmaksızın, aynı oranda alınan ve “adaletsiz vergi” olarak nitelendirilen dolaylı vergilere göre devde kulak kaldı. Özel Tüketim Vergisi ise adeta devletin kazanç kapısı haline geldi.

İSMMMO'nun “Türkiye Vergi Profili” raporuna göre 2010 yılının tamamında 4 milyon 738 bin asgari ücretli ortalama 1.063 TL vergi ödeyerek, kamunun kasasına 5 milyar 38 milyon TL kaynak aktardı. Böylelikle asgari ücretli aralarında Ford, Mercedes-Benz Türk, Oyak Renault, Arçelik, Yapı Kredi, Vakıflar Bankası, HSBC, Aygaz, Petrol Ofisi gibi dev şir-

ketlerin bulunduğu, Türkiye’de 2010 yılında en fazla kurumlar vergisi veren 100 firmanın 90’nın toplamı kadar vergi ödedi. 22 milyar 649 milyon TL vergi ödeyen diğer ücretliler ise, asgari ücretlilerle beraber, toplamda 12 milyar TL vergi ödeyen 100 firmanın iki katından fazla vergi ödedi. Ücretlilerin toplam ödediği vergi ise tüm şirketlerin ödediği vergi miktarına ulaştı. Buna göre yaklaşık 6 milyon 750 bin ücretli, 652 bin şirketten daha fazla vergi ödedi.

Toplam servet, gelir ve sermaye karlarından elde edilen verginin yüzde 43’ü ücretlilerin cebinden çıktı. OECD ülkelerinde 9 ülke asgari ücrete vergi uygulamazken, 6 ülkede vergi oranı yüzde 10’un altında. Türkiye yüzde 15’lik vergi oranıyla asgari ücretliden en fazla vergi alan ülke durumunda.

Rapora göre; Türkiye, mal ve hiz-

metlerden alınan dolaylı vergilerin milli gelire payı açısından yüzde 11 oranı ile OECD ortalamasını yakalarken, gelir, kar ve sermaye kazançlarından elde edilen doğrudan vergilerin milli gelire payı bakımından, kayıtdışı ekonominin de etkisi sonucunda yüzde 5,8 ile OECD ortalamasının yarısına bile ulaşamıyor.

Mal ve hizmetlerden alınan vergilerin milli gelire oranı bakımından Türkiye 33 ülke arasında 17. sırada yer alırken, gelir, kar ve sermaye kazançları üzerinden alınan vergilerde ise bir tek Meksika’yı geçerek 32. sırada konumlanıyor.

Rapora göre Türkiye sosyal güvenlik katkısı oranları bakımından da OECD ülkeleri ortalamasının gerisinde. Sosyal güvenlik katkısı ortalaması OECD ülkeleri için milli gelirin yüzde 9’u iken, Türkiye’de yalnızca yüzde 6,1.

İSMMMO raporuna göre Türkiye'nin de üyesi olduğu Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü üyesi ülkelerin verileri dikkate alındığında, vergi oranlarının ülke milli gelirlerinin ortalaması yaklaşık yüzde 35 düzeylerinde seyrediyor. Türkiye ise yüzde 25'lik payı ile Meksika, Şili ve Güney Kore ile aynı ligde yer alıyor.

Türkiye'nin ver-

gi geliri-

nin milli gelir

içindeki payı açısından geride kalmasının temel nedeni ise, kayıtdışı ekonomi ile gelir ve kurumlar vergisinin adil bir şekilde toplanamaması.

Rapora göre Türkiye gelirler politikası büyük oranda adaletsiz vergi olarak tanımlanan “dolaylı vergiler” üzerine kurulmuş durumda. Bu durum gelir ve kurumlar vergisinin yeterli ve adil bir biçimde toplanamamasının bir sonucu olarak belirtiliyor.

Bu durum raporda şöyle özetleniyor: “Türkiye, Cumhuriyet tarihi boyunca vergi politikaları açısından iki tip vergi konusunda dengeyi tutturamamış. 1925-1938 yılları arasında dolaylı vergiler, vergi gelirleri içinde ortalama yüzde 65 ile önemli bir ağırlığa sahipken, 1939-1949 yılları arasında

kazanç kapısı oldu. Bu yolla devlet, tüm vergi gelirlerinin 4'te 1'ini karşılayacak devasa bir kaynağa sahip durumda. 2010 yılında toplanan ÖTV ise 56 milyar TL. Bunun faturası ise Petrol ve Doğalgaz ürünlerine, Kolalı Gazoz,

Alkol ve Tütün mamullerine, Motorlu Taşıt Araçlarına, Dayanıklı

iki vergi çeşidi yüzde 45 dolaysız yüzde 55 dolaylı olmak üzere daha dengeli bir seyir izlemiştir. 1977-1984 yıllarında ise denge dolaysız vergiler lehine değişmiş, dolaysız vergilerin oranı yüzde 58 düzeyine ulaşmış. Dolaylı vergilerin oranı 2002-2010 yılları içinde ise yüzde 67 düzeyinde gerçekleşmiştir.”

İSMMMO raporuna göre Özel Tüketim Vergisi ise devletin adeta

Tüketim ve Diğer Mallara yapılan zamlarla kendini gösteriyor. 2010 yılında Petrol ve Doğal gaz ürünleri 32 milyar TL'lik büyük bir gelir yaratırken, Alkol ve tütün ürünleri ve kolalı gazozda 18 milyar TL'ye ulaşan bir kaynak sağlanmış. 1999 yılında deprem vergisi olarak uygulamaya giren ve daha sonra kalıcılaşan Özel İletişim Vergisi de, 4 milyar TL ile uygulamadaki önemini koruyor.

IMF; küresel ekonomi tehlikeli döneme girdi

Uluslararası Para Fonu (IMF) Başkanı Christine Lagarde, küresel ekonominin yeni bir tehlikeli döneme girdiği uyarısında bulunarak, ağır borç yükünün toparlanmayı engellediğini bildirdi.

Uluslararası Para Fonu (IMF) Başkanı Christine Lagarde, Dünya Bankası IMF yıllık toplantılarının ardından yaptığı açıklamada, küresel ekonominin kurtarılması için tüm ülkelerin birlikte ve hızlı hareket etmesi gerektiğini vurgulayarak, küresel ekonominin karşı karşıya bulunduğu tehlikelerin üstesinden gelmek için kararlı bir biçimde hareket etmek üzere fikir birliğine vardıklarını belirtti.

Ülkelerin artan riskler karşısında

birlikte hareket etmesi gerektiğini vurgulayan Lagarde, bankaların daha fazla sermayeye sahip olması, hükümetlerin borçları kontrol altına alabilmek için daha güvenilir planlara ihtiyacı olduğunu kaydetti.

Lagarde, bazı hükümetlerin, artan açıklarını azaltmak konusunda irade eksikliği içinde bulunmasından kaygılandığını dile getirerek, küresel ekonomi konusunda yapılması gereken iş konusunda yolu ancak yarılacaklarına vurgu yaptı.

Avrupa'nın üzerinde kara bulutlar olduğunu, ABD'de büyük belirsizlik bulunduğunu ifade eden Lagarde, "Kimse kendini ayrı tutmasın, birlikte hareket etmezsek dünya ekonomisini kurtaramayız" dedi.

IMF'e üye 187 ülkenin ekonomi ve maliye bakanları, iki gün süren toplantılarda, yeni bir küresel krizi önlemenin arayışına girdi ve iddialı bir kurtarma planıyla borç krizini çözmek konusunda Avrupa ülkelerine baskılarını artırdı ancak,

yeni eylem planına ilişkin görüş ayrılıkları olduğunu gösteren işaretlemler var.

Avrupa dışındaki ve ABD'li yetkililer, krizin kendi ekonomileri ve finansal piyasalar üzerindeki etkilerinden endişe duyarken, Avrupalı mevkidaşları için kıtada temerrütün olası domino etkisini engellemek üzere zamanın azaldığı uyarısında bulundu.

ABD Hazine Bakanı Timothy Geithner, üst üste temerrüt tehdidinin, bankalara yayılması ve felaket tehlikesinin masaya yatırılması gerektiğine dikkati çekerek, bölgesel problemlere kesin çözümler sağlayacak kararların kriz daha ciddi hale gelinceye kadar bekleyemeyeceğini vurguladı.

Geithner, Avrupalı hükümetlerin, piyasalardaki kaygıları yatıştırmak üzere daha güçlü bir destek sağlamak için Avrupa Merkez Bankası ile birlikte hareket etmesi gerektiği uyarısında bulundu.

Kanada Merkez Bankası Başkanı Mark Carney ise problemlerin üstesinden gelmek için mevcut Avrupa kurtarma fonunun hacminin

iki kattan fazla artırılarak 1 trilyon avroya çıkarılmasını önerdi.

Öte yandan iki gün süren toplantılarda ABD ve Çin'in, IMF'in kaynaklarının büyüklüğü konusunda taban tabana zıt oldukları görüldü.

Dünyanın en büyük ekonomisi ABD, fonun

kaynaklarının yeterli olduğunu savunurken, Avro Bölgesi'nde yaşanan kriz karşısında Fonun kaynaklarının yetersiz olduğu konusunda endişelerini dile getirdi.

Çin Merkez Bankası Başkanı Zhou Xiaochuan, Avro Bölgesi'ndeki kamu borcu sorunu artmaya devam ettikçe, üye ülkelerin IMF'den finansman talebinin olağanüstü biçimde artacağına dikkati çekerek, krizden etkilenen ülkelerin potansiyel ihtiyaçlarını karşı-

lamak için mevcut finansal kaynaklarının yeterli olamayabileceğini öne sürdü.

IMF Başkanı Lagarde da Fonun yaklaşık 400 milyar dolar düzeyindeki kredi kapasitenin, mevcut ihtiyaçlar için yeterli görüldüğünü ancak bazı ülkelerin potansiyel

ihtiyaçları karşısında yetersiz kalabileceğini öne sürerek, ihtiyaçların tartışılmasının faydalı olacağını vurguladı.

ABD Hazine Bakanlığı'ndan ismi açıklanmayan bir yetkili ise Fonun kaynaklarının yeterli olduğunu savundu ve Fona daimi üye ülkelerin katkılarının iki kat artırılmasını öngören 2010 yılı Kasım ayında sağlanan anlaşmayı hatırlattı. Ancak, anlaşmanın yürürlüğe girebilmesi için Fona üye ülkelerin parlamentolarının onaylaması gerekiyor.

IMF'nin politikalarının oluşturulduğu organ olan IMFC'nin 24'üncü toplantısının ardından yayımlanan sonuç bildirisinde, 2010 kota ve yönetim reformunun 2012'deki yıllık toplantılara kadar yürürlüğe girmesi hedefinin karşılanmasına yönelik çabaların yoğunlaştırılacağı belirtildi.

IMF büyüme tahminini düşürdü

IMF, bu yıl ve gelecek yıl için küresel ekonominin büyüme tahminini düşürdü. IMF'e göre, dünya ekonomisi bu yıl ve gelecek yıl yüzde 4 büyüyecek. ABD ekonomisine ilişkin tahminler ise bu yıl için yüzde 2,5'ten yüzde 1,5'e, gelecek yıl için yüzde 2,7'den yüzde 1,8'e çekildi. IMF, avro bölgesi için bu yıl büyüme tahminini yüzde 2'den yüzde 1,6'ya, gelecek yıl için ise yüzde 1,7'den yüzde 1,1'e indirdi. Türkiye'nin GSYH'si 2011 yılında yüzde 6,6 2012'de de yüzde 2,2 büyüyecek.

Uluslararası Para Fonu (IMF), küresel ekonominin büyüme tahminini bu yıl ve gelecek yıl için düşürdü. IMF'nin "Dünya Ekonomik Görünüm Raporu"na göre, dünya ekonomisi bu yıl ve gelecek yıl yüzde 4 büyüyecek. IMF, Haziran ayındaki raporunda küresel ekonominin bu yıl 4,3 ve gelecek yıl ise yüzde 4,5 büyüyeceğini tahmin etmişti.

IMF'nin raporunda, küresel ekonominin tehlikeli yeni bir safhada olduğu belirtildi. Daha önce ABD

ekonomisinin bu yıl yüzde 2,5 ve gelecek yıl yüzde 2,7 büyüyeceğini öngören IMF, bu tahmini bu yıl için yüzde 1,5'e ve gelecek yıl için yüzde 1,8'e çekti. Böylece IMF, ABD'nin bu yıl için büyüme tahminini yüzde 1 ve gelecek yıl için yüzde 0,9 azalttı. IMF, Avro Bölgesi için bu yıl büyüme tahminini yüzde 2'den yüzde 1,6'ya, gelecek yıl için ise yüzde 1,7'den yüzde 1,1'e indirdi.

Gelişmiş ekonomilerin bu yıl yüzde 2,2 olan büyüme tahminini yüzde 1,6'ya ve gelecek yıl yüzde 2,6

olan tahminini de yüzde 1,9'a indiren IMF, Avrupa'nın en büyük ekonomisi Almanya'nın büyüme tahminini bu yıl için yüzde 3,2'den yüzde 2,7'ye ve gelecek yıl yüzde 2'den yüzde 1,3'e çekti.

Rapora göre, Fransa bu yıl yüzde 1,7 ve 2012 yılında yüzde 1,4 büyüyecek. Haziran ayında Fransa için bu rakamlar 2011 yılı için yüzde 2,1 ve 2012 yılı için yüzde 1,9'du.

Japonya'nın bu yıl daha önce yüzde 2,9 büyüyeceğini tahmin eden

IMF, bugün açıkladığı raporda ülke ekonomisinin bu yıl yüzde 0,5 daralacağı öngörüsünde bulundu. Japonya'nın gelecek yıl ise yüzde 2,3 büyümesi bekleniyor. Haziran ayındaki raporda, Japonya'nın gelecek yıl yüzde 2,9 büyüyeceği tahmin edilmişti.

Raporda, gelişmekte olan ülkelerin bu yıl yüzde 6,4 ve gelecek yıl ise yüzde 6,1 büyümesi öngörülüyor. Haziran ayındaki raporda bu rakamlar söz konusu dönemler için yüzde 6,6 ve yüzde 6,4 olarak verilmişti.

IMF'ye göre, gelişmekte olan ülkelere dünyanın ikinci büyük ekonomisi Çin'in bu yıl yüzde 9,5 ve 2012 yılında yüzde 9 büyüyeceği tahmin ediliyor. Fon, bir önceki raporda Çin ekonomisinin bu yıl yüzde 9,6 ve gelecek yıl ise yüzde 0,5 büyüyeceğini öngörmüştü.

Daha önce bu yıl için yüzde 8,2 ve gelecek yıl yüzde 7,8 büyümesi beklenen Hindistan ekonomisinin bu yıl yüzde 7,8 büyüme, 2012 yılında ise yüzde 7,5 büyüyeceği tahmin ediliyor. IMF'ye göre bu yıl ABD ham petrolünün varil fiyatı ortalama 103,20 dolar ve 2012 yılı için ise 100 dolar olması bekleniyor.

Rapora göre, 2010 yılında yüzde 8,9 artan Türkiye'nin gayri safi

yurt içi hasılasının (GSYH), bu yıl yüzde 6,6 ve 2012 yılında da yüzde 2,2 büyüyecek.

IMF'nin Nisan ayındaki "Küresel Ekonomik Görünüm Raporu"nda Türkiye ekonomisinin bu yıl yüzde 4,6, 2012'de de yüzde 4,5 büyümesinin beklendiği açıklanmıştı. Türkiye'de tüketici fiyatlarının yıllık bazda ortalama 2010 yılında yüzde 8,6 arttığı belirtilen raporda, bu yıl tüketici fiyatlarının yüzde 6 ve gelecek yıl yüzde 6,9 olacağı tahmin edildi. Nisan ayındaki raporda tüketici fiyatlarındaki artış tahmini 2011 yılı için yüzde 5,7 ve 2012 yılı için yüzde 6,0 olarak öngörülmüştü.

Rapora göre, Türkiye'nin 2010 yılında cari işlemler dengesinin GSYH'ya oranı yüzde -6,6 iken, bu oranın 2011'de yüzde -10,3'e çıkacağı ve gelecek yıl ise yüzde -7,4'e gerileyeceği tahmin ediliyor. Nisan ayında bu oranlar 2011 yılı için yüzde -8, 2012 yılı için de yüzde -8,2 olarak tahmin ediliyordu.

Türkiye'de geçen yıl yüzde 11,9 olan işsizlik oranının ise bu yıl yüzde 10,5 ve gelecek yıl yüzde 10,7 olması bekleniyor. Daha önceki raporda işsizlik oranının 2011 yılında 11,4 ve 2012 yılında da yüzde 11 olması öngörülmüştü.

IMF'in yayımladığı "Küresel Fi-

nansal İstikrar Raporu"nda, Avro Bölgesi'nde birçok ülkenin bütçe açığını azaltmakta, mali kuruluşlarının çalışmalarının iyileştirilmesinde ve orta vadeli eylem planı hazırlamakta ilerlemeler kaydettiğine işaret edildi.

Raporda, aralarında İtalya ve İspanya'nın da olduğu büyük ülkelerdeki borçlanma faiz oranları arasındaki farkın derinleşmesinin piyasalardaki hassasiyetin sıkça değişebileceğinin göstergesi olduğu vurgulandı.

Japonya ve ABD'nin mali düzenleme planının tanımlanması ve uygulanmasının sınırlı olduğuna işaret edilen raporda, söz konusu ülkelerde faiz oranlarının da tarihin en düşük seviyelerinde kaldığı belirtildi.

Raporda, ihtiyaç duyulan orta vadeli mali düzenleme çabalarının genel olarak zayıf olduğu bazı gelişmekte olan ülkelerde, mali durumun, güçlü sermaye akışlarıyla kısmen desteklenen hızlı büyüme oranı ve enflasyonist baskılar dikkate alındığında yetersiz kaldığına vurgu yapıldı.

Geniş kapsamlı bakıldığında gelişmiş, gelişmekte ve düşük gelirli ülkelerin önünde önemli güçlükler bulunduğu dikkat çekilen raporda, söz konusu ülkelerin büyümeyle ilişkin aşağı yönlü risklerin art-

makta olduğu bir ortamla karşı karşıya olduklarına işaret edildi.

Kısa vadede uygulanacak düzenlemelerin hızının, piyasaların baskılarının yoğunluğu, büyüme üzerindeki riskler ve orta vadeli programların güvenilirliği nedeniyle ülkelere göre farklılık göstereceği ifade edilen raporda, orta vadeli planların güçlendirilmesi ve açık iletişimin sürdürülmesinin önemine işaret edildi.

Raporda, Avro Bölgesi için güçlü gün mali konsolidasyonun sürdürülmesi, büyüme hızındaki düşüşün minimum hale getirilmesi ve kriz çözüm mekanizmalarının yeterliliği konusundaki kaygıları gidermek olduğu belirtildi.

Ciddi piyasa baskısı altındaki ülkelerin, bütçe açıklarını azaltma planlarını gecikmeksizin uygulamaktan başka seçenekleri olmadığına işaret edilen raporda, mali düzeltmelerin ekonomik büyüme üzerindeki bazı ters etkilerinin reformlar yoluyla hafifletilebileceği, hızlı büyümenin mali konsolidasyonun hızlanmasına yardımcı olabileceği ve potansiyel büyümeyi desteklemek için yapısal reformların herhangi bir düzeltme stratejisinin parçası olması gerektiği ifade edildi.

Avrupa Finansal İstikrar Fonunun

(EFSF) esnekliğinin artırılması için 21 Temmuz'da AB zirvesinde alınan önlemlerin memnuniyet verici olduğu, Avrupalı ülkelerin bu önlemleri hemen uygulamaya koyması ve Avro Bölgesi'nde güveni desteklemek için gerekirse ek adımlar atma niyetinin işaretlerini açıkça vermeye devam etmesi gerektiği vurgulandı.

"Avro Bölgesi'nde yayılan finansal baskıların hızı ve ciddiyeti Japonya ve ABD için uyarı görevi görmeli" denilen raporda, Japonya ve ABD'deki düşük faiz oranlarının hızla değişmesinin mümkün olmadığına işaret edildi.

ABD ve Japonya'nın mali açıklarının rekora yakın seviyelerde kalmayı sürdürdüğü ve borç oranlarının yükselmeye devam ettiği vurgulanan raporda, Japonya ve ABD'nin bütçe açığını ve borçlarını azaltmaya ilişkin iddialı planları yakında ortaya çıkmazsa bu ülkelere güvenin zayıflayacağı uyarısında bulunuldu.

"Gelişmekte olan ülkelere bazıları mali pozisyonlarını iyileştirmede konjonktürel gelişmelerden yararlanırken, bazıları ise aşırı ısınma işaretleri veriyor" ifadesi kullanılan raporda, sermaye akışları ve hammadde ihracatındaki yüksek

emtia fiyatları dahil olumlu makroekonomik ortamdaki bazı unsurların geçici olabilme riski taşıdığı vurgulandı.

Gelişmiş ülkelere kaynaklı risklere şu ana kadar sınırlı biçimde maruz kalan gelişmekte olan ülkelerin bu risklerle karşılaşmadan önce mali temellerini güçlendirmede daha hızlı hareket etmeye ihtiyaçları olduğuna dikkat çekilen raporda, aşağı yönlü risklerin gerçekleşmesi durumunda düşük borç ve bütçe açığıyla birlikte bu gelişmekte olan ülkelerin iç tüketimi destekleyici konsolidasyon hızının yavaşlayabileceği uyarısında bulunuldu.

Düşük gelirli ülkelerin kriz sırasında mali destekleri iyi kullandığı, ancak şu anda harcama ihtiyaçlarını giderirken yeniden yapılanma güçlüğüyle karşı karşıya buldukları bildirilen raporda, yüksek gıda ve akaryakıt fiyatlarının birçok düşük gelirli ülkede harcama baskısı yarattığı ifade edildi.

Raporda, düşük gelirli ülkelere uzun süreli mali güçlüklerin devam ettiği, bu ülkelerin üçte birinin yüksek borçlu ya da yüksek borç sürdürülebilirliği riski altında olduğu kaydedildi.

KÜRESEL EKONOMİNİN BÜYÜME TAHMİNLERİ

HAZİRAN 2011'DEKİ IMF TAHMİNLERİNE GÖRE						
	FARK (YÜZDE)		TAHMİNLER (YÜZDE)			
	2009	2010	2011	2012	2011	2012
DÜNYA GSYH	-0,7	5,1	4,0	4,0	-0,3	-0,5
GELİŞMİŞ ÜLKELER	-3,7	3,1	1,6	1,9	-0,6	-0,7
ABD	-3,5	3,0	1,5	1,8	-1,0	-0,9
AVRO BÖLGESİ	-4,3	1,8	1,6	1,1	-0,4	-0,6
ALMANYA	-5,1	3,6	2,7	1,3	-0,5	-0,7
FRANSA	-2,6	1,4	1,7	1,4	-0,4	-0,5
İTALYA	-5,2	1,3	0,6	0,3	-0,4	-1,0
İSPANYA	-3,7	-0,1	0,8	1,1	0,0	-0,5
JAPONYA	-6,3	4,0	-0,5	2,3	0,2	-0,6
İNGİLTERE	-4,9	1,4	1,1	1,6	-0,4	-0,7
KANADA	-2,8	3,2	2,1	1,9	-0,8	-0,7
DİĞER GELİŞMİŞ ÜLKELER	-1,1	5,8	3,6	3,7	-0,4	-0,1
YENİ SANAYİLEŞMİŞ ASYA ÜLKELERİ	-0,7	8,4	4,7	4,5	-0,4	0,0
GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELER	2,8	7,3	6,4	6,1	-0,2	-0,3
ORTA VE DOĞU AVRUPA	-3,6	4,5	4,3	2,7	-1,0	-0,5
BDT	-6,4	4,6	4,6	4,4	-0,5	-0,3
RUSYA	-7,8	4,0	4,3	4,1	-0,5	-0,4
RUSYA HARİÇ	-3,0	6,0	5,3	5,1	-0,3	0,0
GELİŞMEKTE OLAN ASYA	7,2	9,5	8,2	8,0	-0,2	-0,4
ÇİN	9,2	10,3	9,5	9,0	-0,1	-0,5
HİNDİSTAN	6,8	10,1	7,8	7,5	-0,4	-0,3
ASEAN-5 (x)	1,7	6,9	5,3	5,6	-0,1	-0,1
BATI YARIMKÜRE	-1,7	6,1	4,5	4,0	-0,1	-0,1
BREZİLYA	-0,6	7,5	3,8	3,6	-0,3	0,0
MEKSİKA	-6,2	5,4	3,8	3,6	-0,9	-0,4
ORTADOĞU VE KUZEY AFRİKA	2,6	4,4	4,0	3,6	-0,2	-0,8
SAHRAALTI AFRİKA	2,8	5,4	5,2	5,8	-0,3	-0,1

(x): Endonezya, Malezya, Filipinler, Tayland ve Vietnam.

Tüketim ve yatırım ekonomiyi büyüttü

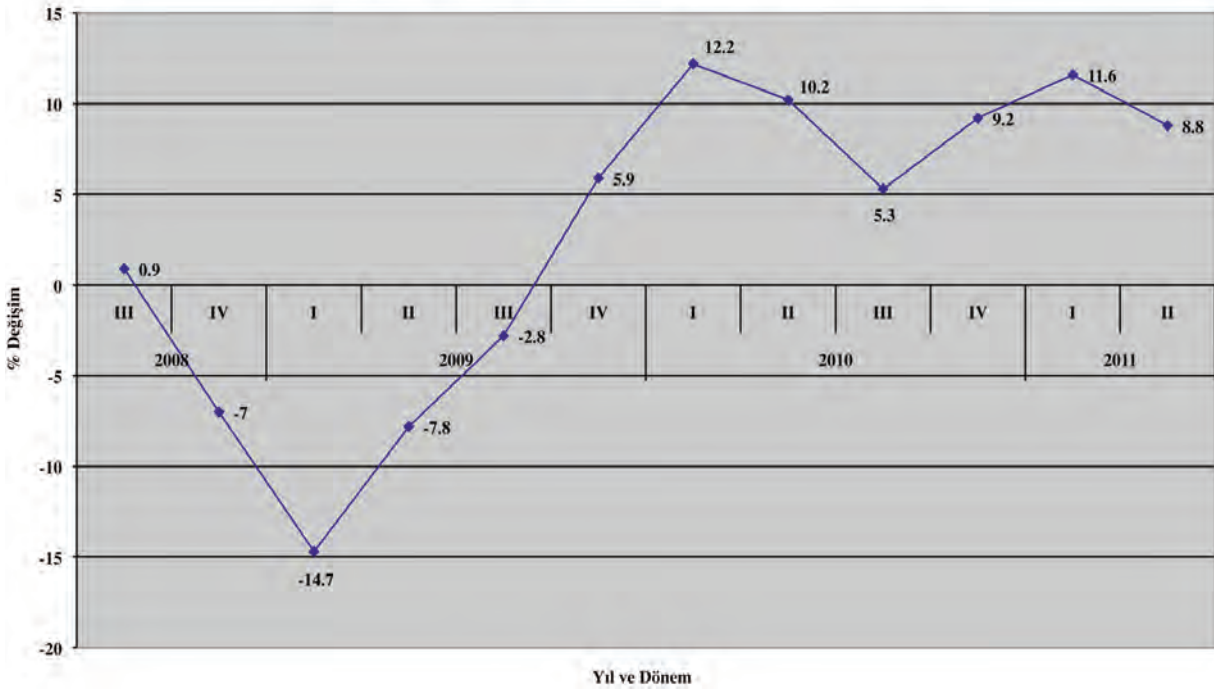
Tüketim ve yatırım talebindeki canlılık ekonominin yılın ikinci çeyrek döneminde de hızlı büyümesinde temel etkenler oldu. GSYH büyümesine tüketim harcamaları 9.7 puan, yatırım harcamaları ise 7.4 puan katkıda bulundu.

Küresel ekonomik krizin yansımalarıyla 2008 yılı son çeyrek döneminde ekonomide başlayan keskin daralma süreci ertesi yılın ilk çeyrek döneminde yüzde 14.7 oranı ile dip yaptıktan sonra giderek hafiflemeye yüz tutmuş ve Türkiye ekonomisi dört çeyrek dönem devam eden bir küçülme döneminin ardından tekrar büyüme sürecine girmiştir. Ekonomik krizden çıkış, 2009 yılının son çeyrek

döneminde GSYH'nın önceki yılın aynı dönemine göre küçülme durumundan büyümeye dönmesiyle başlamıştır. Geçtiğimiz 2010 yılında yüzde 9.0 oranında, küresel çapta dikkat çeken bir hızla büyüme sergileyen GSYH 2011 yılının ilk iki üç aylık döneminde de bu hızlı büyümesini sürdürmüştür. Türkiye ekonomisi 2011 yılının ilk çeyrek döneminde yüzde 11.6, ikinci çeyrek döneminde de yüzde 8.8 oranında büyüme sergilerken

ilk yarı yıl itibariyle ekonomik büyüme yüzde 10.2 ve yıllık bazda da yüzde 8.6 olarak gerçekleşmiştir. Bu yılın ikinci üç aylık döneminde gayrisafi yurtiçi hasıla mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış olarak, birinci çeyrek döneme göre yüzde 1.3 oranında yükselmiştir. Gerçekleşen ekonomik faaliyet hacmine sektörler itibariyle bakıldığında yılın ikinci çeyreğinde büyümeye en büyük katkıların ticaret ve ulaştırma sektörlerinden geldiği gözlemlenmektedir.

GSYH'da Kriz Süreci ve Sonrasında Dönemsel Değişim Hızları

2010 yılı itibariyle toplam gayrisafi yurtiçi hasıla içinde yüzde 8.2 oranında bir paya sahip olan tarım sektörü katma değeri bu yılın ilk çeyrek döneminde yüzde 7.2, ikinci çeyrekte ise yüzde 6.0 oranında genişleme göstermiştir. GSYH içinde yüzde 15 dolayında bir ağırlığa sahip olan imalat sanayinde yılın ilk çeyrek döneminde yüzde 13.7 olan büyüme hızının ikinci üç aylık dönemde belirgin bir yavaşlama ile yüzde 8.0'e düştüğü gözlemlenmiştir. 2010 yılı itibariyle sırasıyla yüzde 11.2 ve 13.3 oranında

paya sahip olan ticaret sektörü ile ulaştırma haberleşme sektörü ise ikinci üç aylık dönemde yüzde 13.0 ve yüzde 11.7 oranında büyüme göstererek ekonomik büyüme hızına 1.5 ve 1.6 puan katkıda bulunmuşlardır. Yavaşlayan büyüme hızına olan katkısının 1.2 puanında kalmasına neden olmuştur. 2010 yılı genelinde yüzde 17.1 ve bu yılın ilk üç aylık döneminde yüzde 14.7 oranında genişleyen inşaat sektörü katma değerinin ikinci çeyrek dönemde biraz yavaşla-

mayla yüzde 13.2 oranında büyümüş olması ise hasıla büyüme oranına 0.5 puan katkıda bulunmuştur. Bu yılın ikinci üç aylık dönem ve ilk yarı yıl GSYH büyümesine efektif talep ve harcamalar açısından bakıldığında temel değişkenlerin kriz sonrası toparlanma sürecindeki genel eğilimlerini korudukları, kamu harcamalarında seçim yapılmış olmasına karşılık dikkat çekici bir sapma meydana gelmediği, net ihracattaki olumsuz tablonun devam ettiği ve hızlı büyümenin canlı iç talepten kaynaklandığı gözlemlenmektedir.

Yılın ikinci üç aylık döneminde büyüme en büyük katkılar yine canlı seyreden tüketim ve yatırım harcamalarından gelmiştir. İkinci çeyrek itibariyle toplam efektif talep içersinde yüzde 71.1 oranında paya sahip olan özel tüketim harcamalarında gözlemlenen yüzde 9.2 oranındaki reel genişleme ekonomik büyümeye 6.5 puan, 13.3 oranında paya sahip olan kamu nihai tüketim harcamalarının katkısı ise 1.0 puan olmuştur. Tüketim talebinin canlılığını koruması ekonomik büyümeye toplam 7.5 puan katkıda bulunurken özellikle özel sektör yatırım harcamaları olmak üzere gayrisafi sabit sermaye yatırımları bu dönemde büyümeye 6.9 puan katkıda bulunmuştur. Kamu kesimi yatırım harcamalarının katkısı 0.3 puanda kalırken, özel kesim yatırım harcamaları 6.6 puan katkıda bulunmuştur. Bu alanda dikkat çeken bir husus özel sektör makine-teçhizat yatırımlarında gözlemlenen canlılıktır. İkinci çeyrek dönemde önceki yılın aynı dönemine göre reel bazda yüzde 41.4 oranında genişleyen özel sektör makine-teçhizat yatırım harcamaları, dönem ekonomik büyümesine 5.7 puan pozitif katkıda bulunmuş-

tur. Bu yılın birinci çeyrek döneminde yüzde 11.6 oranında gerçekleşen GSYH büyümesine tüketim harcamaları 9.7 puan, yatırım harcamaları ise 7.4 puan katkıda bulunmuştu.

Dış ticaret ve cari işlemler hesaplarında süregelen yüksek boyutlu açıklar 2011 yılının ikinci üç aylık döneminde de 'net ihracat'ın büyümeye olan olumsuz katkısının yüksek düzeyde devam etmesine neden olmuştur. Yılın ikinci çeyrek döneminde mal ve hizmet ithalatındaki artış oranı birinci çeyrek döneme göre azalma gösterirken mal ve hizmet ihracatının yaklaşık önceki dönem düzeyinde seyretmesi, döneme ilişkin büyüme hızını yine önemli ölçüde olumsuz etkilemiştir. Yılın ilk çeyreğinde yüzde 27.2 olan ithalat hacmi artışı ikinci çeyrekte yüzde 18.8'e gerilerken, ilk çeyrekte önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 8.3 genişlemiş olan mal ve hizmet ihracatı, ikinci çeyrek dönemde sadece yüzde 0.2 oranında büyüme göstermiştir. Bu gelişmeler sonucu birinci çeyrek dönemde GSYH büyümesine (-) 5.4 puan katkıda bulunan 'net ihracat', ikinci çeyrek dönemde ise (-) 5.2 puan katkıda bulunmuştur.

Ulusal tasarruf eğiliminin zayıf olması ekonomik büyümenin dış tasarruflara bağımlı olması sonucunu doğurmaktadır. GSYH büyümesine bu yılın ilk yarısında 5.0 puanın üzerinde olumsuz katkıda bulunan yüksek boyuttaki (-) net ihracatın ve buna paralel olarak GSYH'nın yüzde 9.0'u dolayında seyreden cari işlemler hesabının sürdürülebilir olmadığı hususu açıktır. Türkiye ekonomisi sınırlı kaynaklarının tüketim ve yatırım faaliyetleri arasında tahsisinde daha akılcı bir tutum sergilenmesi ihtiyacı içersindedir.

Tüketim talebi artış hızını yavaşlatmak üzere kredi hacmi genişlemesi üzerinde alınan daraltıcı önlemler, başta Euro Bölgesi üyeleri olmak üzere gelişmiş ülkelerde ekonomik büyüme oranının yavaşlamasının dış talebi azaltıcı etkisi, TL.'nin artan değerinin ithal talebi üzerinde daraltıcı etkide bulunması ve küresel piyasalarda yükselme eğilimi gösteren belirsizliğin ve azalan risk iştahının dış finansman temini üzerindeki olumsuz etkileri, yılın geri kalan dönemlerinde GSYH büyümesini olumsuz yönde etkileyebilecek başlıca gelişmeler olarak dikkat çekmektedir.

Dünya Ekonomisi

Avrupa bankaları alarm verdi

Avrupanın düştüğü borç krizi büyürken, başta Fransız bankaları olmak üzere AB üyesi ülkelerde bankalar alarm vermeye başladı. Hükümetlere açılan kredilerin dönüşünde yaşanan sıkıntılar bankaları tehlikeye attı.

Daha önce ABD ekonomisinin bu yıl yüzde 2,5 ve gelecek yıl yüzde 2,7 büyüyeceğini öngören IMF, bu tahmini bu yıl için yüzde 1,5'e ve gelecek yıl için yüzde 1,8'e çekti. Fon, Avro Bölgesi için bu yıl büyüme tahminini yüzde 2'den yüzde 1,6'ya, gelecek yıl için ise yüzde 1,7'den yüzde 1,1'e indirdi.

Gelişmiş ekonomilerin bu yıl yüzde 2,2 olan büyüme tahminini yüzde 1,6'ya ve gelecek yıl yüzde

2,6 olan tahminini de yüzde 1,9'a indiren IMF, gelişmekte olan ülkelerin bu yıl yüzde 6,4 ve gelecek yıl ise yüzde 6,1 büyümesini öngörüyor.

Washington'da çalışma yemeğinde biraraya gelen G20 ülkeleri maliye bakanları ve merkez bankası başkanları, bankacılık sistemini ve finansal piyasaların istikrarını korumak için gerektiğinde ihtiyaç duyulan tüm tedbirleri alma sözü verdi ve kriz karşısında zayıflayan bankaları ve belirsizle-

şen büyümeyi destekleme taahhüdünde bulundu.

ABD Başkanı Barack Obama, G-20 ülkelerinin, küresel büyümedeki kırılganlığın üstesinden gelmek için koordineli faaliyet göstermesi gerektiğini söyledi. Beyaz Saray ulusal güvenlik sözcüsü Ben Rhodes'in açıklamasına göre, Fransa, İngiltere ve Japonya liderleriyle ayrı ayrı görüşen Obama, "G-20'nin biraraya gelmesi ve eşgüdüm içinde faaliyet göstermesine ihtiyaç olduğunun"

altını çizdi. Obama, "G-20 insanların biraraya gelmesi ve koordineli faaliyet göstermesi için bir forum olmalı" dedi.

Dünya Ticaret Örgütü (WTO), küresel ekonominin görünümüne ilişkin artan belirsizlik ve geçtiğimiz aylarda küresel ticaretin beklentilerin üzerinde yavaşladığı gerekçesiyle, 2011 yılı için küresel ticaret büyüme beklentisini yüzde 6,5'ten yüzde 5,8'e düşürdü.

ABD Merkez Bankası (Fed), ekonomideki büyümeyi desteklemek ve borçlanma maliyetlerini düşürmek için 400 milyar dolarlık yeni bir program açıkladı. Fed Açık Piyasa Komitesinin (FOMC) iki gün süren faiz toplantısından sonra yapılan açıklamada, Fed'in, ekonomideki toparlanmayı desteklemek için portföyündeki menkul kıymetlerin ortalama vadesini uzatma kararı aldığı ve uzun vadeli Hazine tahvili satın almak için 400 milyar dolarlık kısa vadeli tahvil satacağı belirtildi.

Fed, "küresel finansal piyasalardaki gerginlikler dahil, ekonomik görünümünde önemli aşağı yönlü riskler bulunduğu" dikkat çekti.

ABD Başkanı Barack Obama,

bütçe açığını 10 yılda 3,6 trilyon dolar azaltmayı hedefleyen planı açıkladı. Obama, ayrıca zenginlerin ödediği vergilerin artırılmasını da önerdi. Yılda 1 milyon doların fazla kazananların vergilerinin artırılması önerilen planda ayrıca kamu aracılığıyla yürütülen yaşlıları kapsayan "Medicare" ile yoksulları kapsayan "Medicaid" gibi sağlık destek programlarında 580 milyar dolarlık kesinti öngörülüyor.

Obama'nın planı ayrıca, Irak ve Afganistan'daki ABD askerlerinin çekilmesiyle 10 yılda 1 trilyon dolar tasarruf yapılmasını hedefliyor.

ABD Hazine Bakanı Timothy Geithner, ekonomik büyümede görülen yavaşlamanın borç krizinden daha büyük bir tehdit olduğunu bildirdi. Geithner, dünya genelinde ekonomik büyümenin zayıfladığına dikkat çekerek, hükümetlere ekonomik büyümenin desteklenmesine öncelik vermeleri çağrısında bulundu.

Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Moody's, ABD bankaları Bank of America Corporation's (BAC) ile Wells Fargo'nun uzun vadeli kredi notlarını düşürdü, not görünümelerini de "negatif" olarak belirledi. Kuruluş, Citigroup Inc.'nin "A3" olan uzun

vadeli kredi notunu ise teyit ederken, kısa vadeli kredi notunu düşürdü.

Avrupa Merkez Bankasının (ECB) bir çalışması, Avro Bölgesi üyesi ülkelerin kontrolsüz harcamaları ve borç krizinin tüm bölgeyi tehdit ettiğini ortaya koydu. ECB Yönetim Kurulu üyesi Jürgen Stark'ın hazırlayıcılarından olduğu çalışmada, "Bir bütün olarak Avro Bölgesi'ndeki artan mali dengesizlikler ve üye ülkelerdeki vahim durum istikrar, büyüme ve istihdamın yanı sıra bölgenin kendisinin sürdürülebilirliğine zarar verme riski taşıyor" denildi.

Avrupa Komisyonu'nun İç Pazardan Sorumlu Komiseri Michel Barnier, 16 Avrupalı bankanın ek sermayeye ihtiyacı olduğunu belirterek, söz konusu bankaların sermaye ihtiyaçlarını özel sektörden yararlanarak artırmaya çalışmaları gerektiğini vurguladı.

Avrupa Komisyonu Sözcüsü Olivier Bailly ise Avrupalı bankaların sermaye açıkları bulunduğu yönelttiği tartışmalara ilişkin, Avrupalı bankalara 2008 yılından bu yana 420 milyar avro sermaye desteği verildiğini bildirdi.

Tüm Avrupa bankalarının yeniden sermayelendirilmeye ihtiyacı

olduğuna yönelik açıklamalara katılmadığını belirten Bailly, Avrupa Bankacılık Otoritesi (EBA) tarafından düzenlenen stres testinde başarısız olan ya da başarısızlığa yakın bankaların bu yılın sonundan önce yeniden sermayelendirilmesi gerektiğini vurguladı.

Dünya Bankası Başkanı Robert Zoellick, Avro Bölgesi'ne üye ülkeleri, borç sorununa yardım konusunda gelişmekte olan ülkelere fazla bel bağlamamaları gerektiği yönünde uyararak, "Mucize ya da her derde deva bir çözüm yok. Hiç kimse sorunları çözmek üzere elinde para dolu çantayla gelmeyecek" dedi.

Avro Bölgesi ve ABD'deki borç krizinin özellikle gelişmekte olan ülkeler olmak üzere küresel ekonomiye etkilerinin görülmeye başladığına dikkat çeken Zoellick, gelişmekte olan ülkelerin ekonomik büyümelerinin güçlü bir şekilde gerilemesi halinde kredi problemleri yaşamaya başlayacaklarına, talep konusunda belirgin bir düşüşle karşı karşıya kalabileceklerine dikkat çekti.

Öte yandan IMF Yunanistan temsilcisi Bob Traa, Yunanistan'ın 2012 yılında da resesyonda kalacağını belirterek, ülke ekonomisinin bu yıl yüzde 5,5, gelecek yıl

ise yüzde 2,5 oranında daralmasını öngördüklerini ifade etti. Traa, özelleştirme programında yaşanan gecikmenin ağır borç yüküyle mücadele eden Yunanistan'ı temerrüte sürükleyebileceği uyarısında bulundu ve "Özelleştirmeler, programa göre gecikti çünkü politikacılar harekete geçmek konusunda anlaşmaya varamadı. Daha fazla beklerseniz ülke temerrüte düşecek" dedi.

AB'nin Ekonomik ve Parasal İşlerden Sorumlu üyesi Olli Rehn, 16 avro bölgesi ülkesinin Yunanistan'ı temerrüde düşürmeyeceğini belirtti.

Rehn, Yunanistan'ın kontrolsüz temerrüdünün ya da avro bölgesinden çıkmasının sadece Yuna-

nistan'da değil, tüm Avrupa Birliği'nde çok büyük ekonomik ve sosyal zarara yol açacağını, tüm dünya ekonomisine ciddi etkileri olacağını söyledi. Olli Rehn, bunun olmasına izin vermeyeceklerini kaydetti.

Portekiz Başbakanı Pedro Passos Coelho, "Yunanistan'ın iflası gibi çok ciddi bir senaryoya karşı hazırlıklı olmalıyız. Yunanistan ödemeleri durdurmak zorunda kalır-

sa bunun Portekiz için sonuçları, özellikle ekonomi ve banka finansmanı açısından felaket olabilir. Eğer Yunanistan'da çok kötü bir şey olursa, ikinci bir mali yardıma gereksinim duyma olasılığını dışarıda bırakamayız" dedi.

TÜFE: 0,75, ÜFE: 1,55

Eylül ayında Üretici Fiyatları Genel Endeksinde bir önceki aya göre yüzde 1,55, bir önceki yılın Aralık ayına göre yüzde 9,72, bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 12,15 ve oniki aylık ortalamalara göre yüzde 10,03 artış gerçekleşti. Aylık değişim tarım sektöründe yüzde 0,80, sanayi sektöründe ise yüzde 1,69 olarak gerçekleşti. ÜFE sonuçları sanayinin alt sektörleri bazında değerlendirildiğinde en yüksek aylık artış yüzde 4,27 ile büro makineleri imalatı alt sektöründe yaşandı. 785 maddeden 438 maddenin ortalama fiyatlarında artış, 196 maddenin ortalama fiyatlarında ise düşüş gerçekleşti.

Eylül ayında Tüketici Fiyatları Genel Endeksi bir önceki aya göre yüzde 0,75, bir önceki yılın Aralık ayına göre yüzde 4,53, bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 6,15 ve oniki aylık ortalamalara göre yüzde 6,00 artış gerçekleşti. Ana harcama grupları itibariyle bir ay önceye göre en yüksek artış yüzde 2,78 ile çeşitli mal ve hizmetler grubunda yaşandı. Bir önceki yılın aynı ayına göre en yüksek artış ise yüzde 20,19 ile çeşitli mal ve hizmetler grubunda oldu. Endeksteki 445 maddeden 288 maddenin ortalama fiyatlarında artış, 77 maddenin ortalama fiyatlarında ise düşüş gerçekleşti.

ÜFE	EYLÜL 2011 (2003=100)	EYLÜL 2010 (2003=100)
Bir önceki aya göre değişim oranı (%)	1,55	0,51
Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim oranı (%)	9,72	6,52
Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim oranı (%)	12,15	8,91
12 aylık ortalamalara göre değişim oranı(%)	10,03	6,89

TÜFE	EYLÜL 2011 (2003=100)	EYLÜL 2010 (2003=100)
Bir önceki aya göre değişim oranı (%)	0,75	1,23
Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim oranı (%)	4,53	4,77
Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim oranı (%)	6,15	9,24
12 aylık ortalamalara göre değişim oranı(%)	6,00	8,16

		2011									2010			
		Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	
ÜFE	Bir önceki aya göre değişim	2,36	1,72	1,22	0,61	0,15	0,01	-0,03	1,76	1,55	1,21	-0,31	1,31	
	Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim	2,36	4,13	5,40	6,04	6,20	6,21	6,18	8,05	9,72	7,80	7,47	8,87	
TÜFE	Bir önceki aya göre değişim	0,41	0,73	0,42	0,87	2,42	- 1,43	-0,41	0,73	0,75	1,83	0,03	-0,30	
	Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim	0,41	1,14	1,57	2,45	4,93	3,43	3,00	3,75	4,53	6,69	6,72	6,40	

Merkezi Yönetim Bütçe Gerçekleşmeleri

Bütçe Gelirleri Kümülatif Gerçekleşmeleri	Ocak - Ağustos (Milyon TL)			2011 Yılı Bütçe Hedefi
	2010	2011	Artış (yüzde)	
Genel Bütçe Gelirleri	163.701	192.788	17.7	271.650
Vergi Gelirleri	138.789	169.460	22.0	232.220
Gelir, Kar ve Ser. Kazanç üzerinden Alınan Vergiler	41.760	51.492	23.3	70.495
Gelir Vergisi	27.035	32.059	18.5	47.346
Gelir Vergisi Tevkifatı	23.973	28.354	18.2	43.158
Kurumlar Vergisi	14.725	19.433	31.9	23.149
KVK Göre Alınan Geçici Vergi	14.131	16.140	14.2	22.301
Mülkiyet Üzerinden Alınan Vergiler	4.579	5.415	21.6	6.124
Motorlu Taşıtlar Vergisi	4.452	5.248	17.8	5.906
Dahilde Mal ve Hizmetlerden Alınan Vergiler	59.066	68.163	15.4	97.187
Dahilde Alınan KDV	17.169	20.686	20.4	26.830
Özel Tüketim Vergisi	36.481	41.455	13.6	61.146
Banka ve Sigorta Muameleleri Vergileri	2.438	2.735	12.1	4.278
Dış Ticaretten Alınan Vergiler	24.804	34.365	38.5	44.767
İthalde Alınan KDV	22.708	31.384	38.2	41.039
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	7.776	7.092	-8.79	7.297
Harcamalar	183.432	196.937	7.36	312.573

EKONOMİK VERİLER

	2009	2008	2007	2006	2005	2004
GSYH (Cari fiyatlarla milyon TL)	953.974	950.534	843.178	758.391	648.932	559.033
GSYH (milyon/dolar)	617.611	742.094	658.786	526.429	481.497	390.387
GSYH (Değişim Hızı sabit fiyatlarla %)	-4.7	0.7	4.7	6.9	8.4	9.4
Kişibaşına GSMH (ABD Doları)	8.590	10.376	9.33	6.477	5.008	4.172
Sanayi Üretim Endeksi (2005=100)	103.2	114.3	115.3	107.8	100	
Toplam İhracat (milyon/dolar)	102.129	132.027	107.272	85.535	73.476	63.167
Toplam ithalat (milyon/dolar)	140.926	201.963	170.062	139.576	116.774	97.540
Dış Ticaret Dengesi (milyon/dolar)	-38.797	-69.936	-62.791	-54.041	-43.298	-34.373
İhracatın İthalatı Karşılama Oranı %	72.5	65.4	63.1	61.3	62.9	64.8
İşsizlik Oranı (%)	14.0	13.5	10.6	9.9	10.3	10.3
Kamu Net Borç Stoku (milyon TL)	309.740	267.990	248.421	258.198	270.275	274.195
İç Borç Stoku (milyon TL)	330.005	274.827	255.310	251.470	244.782	224.483
Türkiye Dış Borç Stoku (milyon/\$)	271.140	277.669	249.386	207.593	169.732	160.980
Merkezi Yönetim Borç Stoku (milyon TL)	441.507	380.321	333.485	345.050	331.520	316.528
Cari İşlemler Dengesi (milyon/dolar)	-13.854	-41.947	-38.311	-32.193	-22.198	-14.431

	2011		2010		2009
	09 Eylül	02 Eylül	31 Aralık	10 Eylül	31 Aralık
Emisyon	57.614.032	60.444.308	48.937.560	51.180.812	38.340.278
Para Arzı					
- M1	141375184,8	145.057.260	133.884.898	121.385.317	107.051.398
- M2	648.396.214	648.253.436	587.814.547	546.060.038	494.024.148
- M3	684.595.738	685.528.601	615.088.260	573.884.885	520.674.414
Yurtiçi Kaynaklı TLMevduat	411.148.548	409.233.628	380.516.588	343.157.798	305.200.507
- Vadeli Tasarruf	260.140.267	260.302.160	236.097.407	222.394.488	197.976.696
- Vadesiz Tasarruf	29.577.689	30.211.686	26.527.410	26.243.377	19.800.398
- Vadeli Ticari	72.137.914	70.510.330	69.598.846	58.693.816	49.483.951
- Vadesiz Ticari	21.363.630	20.168.611	22.432.923	16.552.975	16.761.263
- Resmi Mevduat	27.929.048	28.040.841	25.860.002	19.273.142	21.178.199
Kredi Stoku	548.801.167	550.044.655	435.765.118	380.127.369	305.478.312
- Tüm Banka Kredileri	548.801.167	550.044.655	435.765.118	380.127.369	305.478.312
- M.B. Kredileri				0	
Bank. El. Tah. ve Bonolar	247.944.113	249.600.378	244.398.034	248.197.866	237.628.748

Mevzuat Değişiklikleri

- 09.09.2011** - 2011/2168 Belediyelerin Bütçe Gelirleri Üzerinden Kalkınma Ajanslarına Aktaracakları Payların Yeniden Belirlenmesine İlişkin Karar
- 11.09.2011** - Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- 12.09.2011** - Zorunlu Karşılıklar Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Sayı: 2011/10)
- Aracılık Faaliyetleri ve Aracı Kuruluşlara İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri: V, No: 127)
- 14.09.2011** - 2011/2198 4760 Sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununa Ekli (I) Sayılı Listenin (B) Cetvelinde Yer Alan Bazı Mallarda Uygulanan Özel Tüketim Vergisi Tutarlarının Yeniden Belirlenmesi ile 2010/668 Sayılı Kararnamede Değişiklik Yapılmasına İlişkin Karar
- Hazine Müsteşarlığı Sigorta Denetleme Kurulu Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
 - Sigortacılık ve Özel Emeklilik Sektörlerinin Gözetim ve Denetimine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik
 - Kıymetli Madenler Borsası Aracı Kuruluşlarının Faaliyet Esasları ile Kıymetli Madenler Aracı Kurumlarının Kuruluşu Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- 21.09.2011** - Özel Tüketim Vergisi Genel Tebliği (Seri No: 21)
- 27.09.2011** - Motorin Türlerine İlişkin Teknik Düzenleme Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Akaryakıt Seri No: 22)
- Benzin Türlerine İlişkin Teknik Düzenleme Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Akaryakıt Seri No: 23)
- 29.09.2011** - Sigortaya Tabi Mevduat ve Katılım Fonları ile Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunca Tahsil Olunacak Primlere Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmelik
- Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu Genel Tebliği (Sıra No: 44)
- 30.09.2011** - 2010/4 Sayılı Rekabet Kurulundan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tebliğ (No: 2011/2)

Vergi Takvimi

- 10.10.2011** - 16-30 Eylül 2011 Dönemine Ait Petrol ve Doğalgaz Ürünlerine İlişkin Özel Tüketim Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- 11.10.2011** - 16-30 Eylül 2011 Dönemine Ait Noterlerce Yapılan Makbuz Karşılığı Ödemelere Ait Beyannamenin Verilmesi ve Ödenmesi
- 17.10.2011** - Eylül 2011 Dönemine Ait Kolalı Gazoz, Alkollü İçecekler ve Tütün Mamullerine İlişkin Özel Tüketim Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- Eylül 2011 Dönemine Ait Dayanıklı Tüketim ve Diğer Mallara İlişkin Özel Tüketim Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- Eylül 2011 Dönemine Ait Motorlu Taşıt Araçlarına İlişkin Özel Tüketim Vergisinin (Tescile Tabi Olmayanlar) Beyanı ve Ödemesi
- Eylül 2011 Dönemine Ait Özel İletişim Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- Eylül 2011 Dönemine Ait Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- Eylül 2011 Dönemine Ait Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu Kesintisi Bildirimi ve Ödemesi
- 20.10.2011** - Eylül 2011 Dönemine Ait Kolalı Gazozlara İlişkin EK:7 No.lu ÖTV Bildirim Formu
- Eylül 2011 Dönemine Ait Alkollü İçeceklere İlişkin EK:8 No.lu ÖTV Bildirim Formu
- Eylül 2011 Dönemine Ait Tütün Mamullerine İlişkin EK:9 No.lu ÖTV Bildirim Formu
- Eylül 2011 Dönemine Ait Dayanıklı Tüketim ve Diğer Mallara İlişkin EK:10 No.lu ÖTV Bildirim Formu
- Eylül 2011 Dönemine Ait 5602 Sayılı Kanunda Tanımlanan Şans Oyunlarıyla İlgili Veraset ve İntikal Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- Eylül 2011 Dönemine Ait Şans Oyunları Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- Eylül 2011 Dönemine Ait İlan ve Reklam Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- Eylül 2011 Dönemine Ait Müşterek Bahislere İlişkin Eğlence Vergisinin Beyanı ve Ödemesi ile Diğer Eğlence Vergilerine İlişkin Eğlence Vergisinin Ödemesi
- Eylül 2011 Dönemine Ait Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- Eylül 2011 Dönemine Ait Yangın Sigortası Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- 24.10.2011** - Eylül 2011 Dönemine Ait GVK 94. Madde ile KVK 15. ve 30. Maddelerine Göre Yapılan Tevkifatların Muhtasar Beyanname ile Beyanı
- Temmuz-Ağustos-Eylül 2011 Dönemine Ait Tevkifatların Muhtasar Beyanname ile Beyanı (GVK 98. Maddesinin 3. Fıkrasına Göre Üçer Aylık Beyanname Verme Hakkından Yararlananlar İçin)
- Temmuz-Ağustos-Eylül 2011 Dönemine Ait GVK Geçici 67. Madde Kapsamında Yapılan Tevkifatların Muhtasar Beyanname ile Beyanı
- Eylül 2011 Dönemine Ait Katma Değer Vergisinin Beyanı
- Temmuz-Ağustos-Eylül 2011 Dönemine Ait Katma Değer Vergisinin Beyanı
- Eylül 2011 Dönemine Ait İstihkaktan Kesinti Suretiyle Tahsil Edilen Damga Vergisi ile Sürekli Mükellefiyeti Bulunanlar İçin Makbuz Karşılığı Ödenmesi Gereken Damga Vergisinin Beyanı
- 25.10.2011** - 1-15 Ekim 2011 Dönemine Ait Petrol ve Doğalgaz Ürünlerine İlişkin Özel Tüketim Vergisi Beyanı ve Ödemesi
- 1-15 Ekim 2011 Dönemine Ait Noterlerce Yapılan Makbuz Karşılığı Ödemelere Ait Beyannamenin Verilmesi ve Ödenmesi
- 26.10.2011** - Eylül 2011 Dönemine Ait GVK 94. Madde ile KVK 15. ve 30. Maddelerine Göre Yapılan Tevkifatların Ödemesi
- Temmuz-Ağustos-Eylül 2011 Dönemine Ait Tevkifatların Ödemesi (GVK 98. Maddesinin 3. Fıkrasına Göre Üçer Aylık Beyanname Verme Hakkından Yararlananlar İçin)
- Temmuz-Ağustos-Eylül 2011 Dönemine Ait GVK Geçici 67. Madde Kapsamında Yapılan Tevkifatların Ödemesi
- Eylül 2011 Dönemine Ait Katma Değer Vergisinin Ödemesi
- Temmuz-Ağustos-Eylül 2011 Dönemine Ait Katma Değer Vergisinin Ödemesi
- Eylül 2011 Dönemine Ait İstihkaktan Kesinti Suretiyle Tahsil Edilen Damga Vergisi ile Sürekli Mükellefiyeti Bulunanlar İçin Makbuz Karşılığı Ödenmesi Gereken Damga Vergisinin Ödemesi
- 31.10.2011** - Eylül 2011 Dönemine Ait Mal ve Hizmet Alımlarına İlişkin Bildirim Formu (Form Ba)
- Eylül 2011 Dönemine Ait Mal ve Hizmet Satışlarına İlişkin Bildirim Formu (Form Bs)
- Eylül 2011 Dönemine Ait Haberleşme Vergisinin Beyanı ve Ödemesi

Eylül 2011 Kronoloji

01 Eylül Devlet görevlilerinin protokolündeki yerlerini belirleyen “öndegelim” listesi Dışişleri tarafından 11 Eylül 1980 tarihinde uygun şekilde yeniden hazırlanarak onay için Çankaya’ya gönderildi.

02 Eylül Mavi Marmara saldırısı için İsrail’in “özür ve tazminat”ı kabul etmemesi ve Palmer Raporu’nuda yanlı bulunması üzerine Türkiye, İsrail’e karşı 5 yaptırım kararını dünyaya açıkladı.

03 Eylül Uzan’ların hükümet aleyhinde açtığı 10.1 milyar dolarlık Libananco davasında Türkiye’nin haklı bulunmasıyla ilgili açıklama yapan Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Tamer Yıldız, “Türkiye bir sülükten kurtuldu” dedi.

04 Eylül 9 günlük bayram tatilinin tarafikteki acı bilançosu 169 ölü.

05 Eylül Resesyon korkusu Avrupa borsalarında yüzde 5, İMKB’de ise yüzde 2.3 düşüşe neden oldu.

06 Eylül Japonya’nın orta ve batı kesiminde etkili olan Talas tayfunu 37 kişinin ölümüne, binlerce kişinin evsiz kalmasına neden oldu.

07 Eylül Rusya’da buzhokeyi takımı oyuncularının da içinde bulunduğu yolcu uçağı düştü. Kazada 43 kişi ölüirken, 2 kişi yaralı kurtuldu.

08 Eylül Diyarbakır’da bir bankaya ait 4 milyon doları zırhlı araçla nakleden iki güvenlik görevlisinden biri, diğerini etkisiz hale getirerek 2 milyon doları alıp kaçtı.

09 Eylül Gazeteciler Soner Yalçın, Nedim Şener ve Ahmet Şık’ın da aralarında bulunduğu 12’si tutuklu 14 kişi hakkındaki ‘Odatv iddianamesi’ kabul edildi.

10 Eylül Tanzanya’ya bağlı özerk Zanzibar adasında bir feribotun alabora olması sonucu 192 kişi hayatını kaybetti.

11 Eylül Hakkari’nin Şemdinli İlçesi’nde bölücü örgüt PKK militanları, Emniyet Müdürlüğü ve Jandarma Komutanlığı’na uzun namlulu silahlarla yaptığı saldırıda 1 asker ile 1 polis şehit düştü, 3 sivil hayatını kaybetti.

12 Eylül Türkiye ekonomisi yılın ikinci çeyreğinde yüzde 8.8 büyüyerek, Çin’den sonra dünyanın en hızlı büyüyen ikinci ekonomisi oldu.

13 Eylül Terör örgütü PKK’nın üst örgütü KCK heyeti ile MİT temsilcileri arasında Oslo’da yapıldığı iddia edilen görüşmelere ilişkin ses kaydı internette yayımlandı.

14 Eylül Başbakan Erdoğan Mısır televizyonuna verdiği röportajda “Laiklik, din karşıtlığı anlamına gelmez. Laiklik tüm dinlere saygı demektir, uygulanırsa bütün toplum güven içinde yaşar” dedi.

15 Eylül Susurluk davasının yargılanan son sanığı eski bakan Mehmet Ağar, cürüm işlemek için silahlı teşekkül oluşturmak suçundan 5 yıl hapis cezasına çarptırıldı.

16 Eylül Van’dan İstanbul’a nakledilen 5 mahkumu taşıyan

araçta çıkan yangında görevliler kapıları açamayınca araçtaki mahkumlar feci şekilde yanarak can verdiler.

17 Eylül Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun’da değişiklik öngören KHK ile yazın açılan Kuran kurslarında yaş sınırı kaldırıldı.

18 Eylül İSMMMO’nun hazırladığı “Türkiye Vergi Porofili” araştırmasına göre, 10 ücretli bir şirketten daha fazla vergi ödüyor.

19 Eylül ABD Şirketi Ankara’nın itirazına rağmen Güney Kıbrıs açıklarında doğalgaz sondajına başladı. Türkiye’de KKTC ile dononma eşliğinde petrol araması yapacağını duyurdu.

20 Eylül Ankara’nın en işlek yerlerinden Kızılay Kumrular Caddesi’nde araca yerleştirilen parça tesirli bombanın patlaması sonucu 3 kişi öldü, 34 kişi yaralandı. Siirt’te PKK’lı teröristler tarafından sivil bir otomobile yapılan silahlı ve el bombalı saldırıda otomobildeki 6 kadından 4’ü öldü, 2’si yaralandı.

21 Eylül Türkiye Suriye’ye karşı ilk yaptırım kararı olarak, Suriye’ye silah sevkiyatına hava sahasını kapattı.

22 Eylül FED’in piyasalara para vermemesiyle başlayan ve Morgan Stanley’den gelen, Yunanistan temerrüde düşecek açıklaması ile Avrupa borsaları yüzde 5 değer kaybederken, dolar TL karşısında tarihi rekorla 1.8450 TL’ye ulaştı.

23 Eylül Türkiye’nin deniz tabanında sismik çalışma yapabilecek tek gemisi Piri Reis, Doğu Akdeniz’de araştırmalar da bulunmak üzere İzmir’den yola çıktı.

24 Eylül Siirt Pervari’deki Belenoluk Karakolu’na roketatar ve uzun namlulu silahlarla saldıran PKK’lılarla çıkan çatışmada 6 asker şehit oldu, 7 asker yaralandı, 3 terörist öldürüldü.

25 Eylül Rize’de şiddetli yağışlar sonrası kent merkezindeki dereler taşıdı, cadde ve sokaklar nehre dönüştü, 1 kişi öldü, 3 ev yıkıldı, 60’ın üzerinde araç balçığa gömüldü.

26 Eylül Siirt’in Pervari ilçesine bağlı Belenoluk Köyü Jandarma Karakolu’na düzenlenen saldırıda PKK’lı teröristlere yardım ve yataklık yaptıkları iddiasıyla 19 kişi gözaltına alındı.

27 Eylül Tamamen milli imkanlarla geliştirilen ilk savaş gemisi Heybeliada, İstanbul Tersanesi Komutanlığı’nda düzenlenen törenle donanmaya katıldı.

28 Eylül Seçimden sonra TBMM’de yemin etmeyen BDP’li milletvekilleri ‘Savaşa karşı barışı savunmak için’ 1 Ekim’den itibaren Meclise gelme kararı aldılar.

29 Eylül Avrupa Birliği’nin krizdeki ülkeleri kurtarmak için oluşturduğu fonun genişletilmesini öngören yasa, Alman Federal Meclisi tarafından onaylandı.

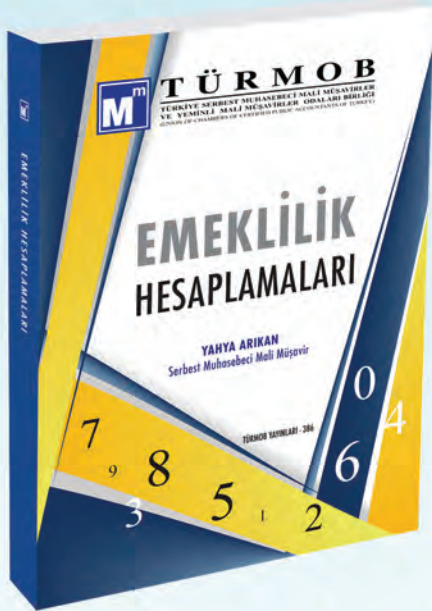
30 Eylül Şırnak Beytüşşebap’taki Kato Dağı’na Bolu Komando Tuğay Komutanlığı’ndan gelen birliklerin operasyonunda biri bölge sorumlusu 3 terörist öldürüldü, ilk ateşte 2 uzman çavuş şehit oldu.

30 TL

40 TL

10 TL

20 TL

TEMİN ADRESİ

Gençlik Cad. No: 107 06570 Anıttepe/ANKARA - Tel: (0.312) 232 50 60 (10 Hat) Fax : 232 50 73

E - Ticaret : <http://www.turmog.org.tr/Eticaret/web/>